

B 329/kultur

Afgreiðsla Norræna þekkingar- og menningarnefndin

Norræna þekkingar- og menningarnefndin Nefndarálit norrænu þekkingar- og menningarnefndarinnar um

**ráðherranefndartillögu
um samstarfsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar um menntamál og
rannsóknir 2019–2023**

Tillaga

Norræna þekkingar- og menningarnefndin leggur til að

Norðurlandaráð beini þeim tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar
að hún framkvæmi ráðherranefndartillögu um *samstarfsáætlun um
menntamál og rannsóknir 2019–2023*.

Skýringar

Norðurlandaráði hefur borist ráðherranefndartillaga um *samstarfsáætlun um menntamál og rannsóknir 2019–2023*. Þekkingar- og menningarnefndin fjallaði um drög að samstarfsáætluninni á fundi sínum í október 2018 og veitti jafnframt umsögn um hana. Þá var gott samráð um samstarfsáætlunina milli nefndarinnar og íslensks formanns Norrænu ráðherranefndarinnar um menntamál og rannsóknir þegar menntamála- og rannsóknaráðherra Íslands kom á fund nefndarinnar í janúar 2019 í Reykjavík.

Samstarfsáætlunin byggist meðal annars á nýrri framtíðarsýn Norrænu ráðherranefndarinnar, Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun, fyrri samstarfsáætlun frá árinu 2015, greinargerð um rannsóknasamstarfið sem lögð var fyrir Norðurlandaráð 2017, skýrslu hóps háttsettra embættismanna, sem skipaður var af ráðherranefndinni (MR-U), með tillögum um samstarf um menntamál í framtíðinni og framtíðaráætlunum um norrænt tungumálasamstarf.

Almennt má segja að hin nýja samstarfsáætlun sé almenn eðlis án útlistunar á nákvæmum aðgerðum og er það í samræmi við þá áætlun sem nú er í gildi. Áætluninni lýkur á því að Norræna ráðherranefndin um menntamál og rannsóknir

tilkynnir að hún muni skila greinargerð til Norðurlandaráðs um framvindu áætlunarinnar á miðju gildistímabili hennar.

Ráðherranefndartillagan er kynning á áætluninni og þar eru rakinn fjöldi aðgerða sem þegar eru hafnar eða eru fyrirhugaðar, þeirra á meðal aðgerðir sem nefndin taldi vanta í fyrri drögum að samstarfsáætluninni. Þar er m.a. átt við verkefnið Nordisk o-24 sem fjallar um að draga úr brottfalli úr skólum, að aðilum sem standa að námi fullorðinna verði boðið til samstarfs við Samstarfsnetið um nám fullorðinna (NVL) og Nordplusáætlunina.

Álit nefndarinnar

Nefndin telur áætlunina vera í samræmi við áherslur sínar á sviði menntamála og rannsókna. Málaflokkar áætlunarinnar endurspeglar tilmæli og áherslur nefndarinnar. Þar má nefna þverlægar og snemmtækar aðgerðir í leikskólum og skólum, auka tækifæri ungmenna og fullorðinna til að ljúka námi, aukinn hreyfanleika námsfólks, gagnkvæma viðurkenningu menntunar, stafræn umskipti, rannsóknasamstarf og samstarfsnet vísindamanna og samstarf um rannsóknastefnu. Þá er skýrt kveðið á um hvernig þróa eigi Nordplusáætlunina og meistaranámsáætlunina með hliðsjón af áætlunum ESB á sömu sviðum.

Nefndin fagnar því að ítarlegra er fjallað um tungumálasamstarfið en í fyrri áætlun. Nefndin er jákvæð í afstöðu sinni til þess að ráðherranefndin vikki samstarfið svo það nái yfir öll samfélagsbær tungumál á Norðurlöndum, þar á meðal táknmál og minnihlutatungumál svo og sterk tengsl tungumáls og menningar. Nefndin styður einnig að áhersla er lögð á áskoranir vegna breyttra samskiptaleiða, einkum barna og ungmenna. Í ráðherranefndartillögunni kemur einnig fram að ráðherranefndin vinni nú að því að greina hvar hagsmunir Norðurlandanna fara saman á sviði tungumála og kanna hvort norræna tungumálayfirlýsingin þurfi endurskoðunar við. Nefndin hlakkar til að taka þátt í þeirri vinnu ef af henni verður.

Nefndin hvarf að þema úr fyrri samstarfsáætlun, að „hvetja til aukins skipulegs samstarfs æðri menntastofnana á Norðurlöndum, til að mynda á þröngum fræðasviðum“ /.../“ er hvergi að finna í nýju áætluninni eins og bent var á í umsögninni. Þetta er þveröfugt við það sem lagt er til í skýrslu háttsettra embættismanna, Framtíða nordiskt utbildningssamarbete (Norrænt samstarf um menntamál í framtíðinni), það er að Norðurlöndin eigi að vinna saman að því að „nýta og byggja áfram á stöðu Norðurlanda sem eins öflugasta háskólasvæðis í heimi, m.a. með því að safna saman og efla þröng og brotakernd fræðumhverfi“.¹

Nefndin óskar eftir áframhaldandi samráði við Norrænu ráðherranefndina um menntamál og rannsóknir um þetta málefni, einkum tækifæri námsfólks til að stunda háskólanám í norrænum tungumálum.

¹ [Framtíða nordiskt utbildningssamarbete](#)

Nefndin benti í umsögn sinni á að í áætluninni væri ekki fjallað um hlutverk náms fullorðinna. Í ráðherranefndartillögunni er minnst á nám fullorðinna og óskar nefndin eftir áframhaldandi samráði við ráðherranefndina um hvernig efla megi norrænt samstarf um nám fullorðinna.

Eins og fram kemur í umsögninni óskar nefndin eftir samráði við ráðherranefndina um tölulegar upplýsingar og gögn í því skyni að „skapa traustan þekkingargrunn fyrir mótun og framkvæmd menntastefnu,“ eins og segir í skýrslu háttsettra embættismanna.

Í umsögn nefndarinnar var bent á að ekki sé minnst á þörf á að þróa stafræna verkvangna fyrir námsframboð og nám. Nefndin fagnar því að bætt hafi verið við orðalaginu „hvetja til opnari og sveigjanlegri aðgangs að námi á Norðurlöndum“ í kaflanum um menntamál.

Nefndin fagnar því að skýrara er kveðið á um, eins og óskað var eftir í umsögn nefndarinnar, að ráðherranefndin hyggist efla þekkingarmiðlun í rannsóknum og að löndin skiptist á reynslu á vegum ráðherranefndarinnar (MR-U) og embættismanna-nefndarinnar (EK-U) en ekki eingöngu milli ráðherranefndarinnar og embættismannanefndarinnar.

Að lokum vill nefndin þakka fyrir gott samráð við Norrænu ráðherranefndina um menntamál og rannsóknir (MR-U) við gerð Samstarfsáætlunar um menntamál og rannsóknir 2019-2023. Nefndin hlakkar til að halda góðu samstarfi áfram og sjá skýrslu um framvindu áætlunarinnar sem Norræna ráðherranefndin um menntamál og rannsóknir leggur fyrir Norðurlandaráð þegar gildistími hennar er hálfnaður.

Helsinki, 3. september 2019

Anna Kolbrún Árnadóttir (Mifl)

Aron Emilsson (SD)

Daniel Riazat (V)

Edmund Joensen (sb)

Erlend Wiborg (FrP)

Heidi Viljanen (sd)

Henrik Møller (S)

Jorodd Asphjell (A)

Jouni Ovaska (cent)

Lars Mejern Larsson (S)

Magnus Jacobsson (KD)

Marianne Synnes (H)

Mikko Kinnunen (cent)

Norunn Tveiten Benestad (H)

Riikka Purra (saf)

Veronika Honkasalo (vänst)